

INSTITUTUL DE FIZIOPNEUMOLOGIE „CHIRIL DRAGANIUC” - 60 DE ANI DE LA FONDARE (File de istorie)

Rezumat

Formarea serviciului de Ftiziopneumologie în actuala Republica Moldova este notificată la începutul secolului XX anul 1911. Prin Hotărârea nr. 430 din 12.09.1959 a Consiliului de Miniștri al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, în cadrul Dispensarului Antituberculos Republican, la 01.10.1959, a fost fondat Institutul Moldovenesc de Cercetări Științifice în Tuberculoză cu o capacitate de 100 de paturi – instituție științifico-practică, cu sarcinile de demarare a cercetărilor științifice în domeniu și implementarea în practica medicală a performanțelor științifice, studiere a situației epidemiologice a tuberculozei în mediul urban și rural, perfecționare a metodelor organizaționale de luptă antituberculoasă și de depistare precoce a maladiei, acordare a asistenței calitative instituțiilor antituberculoase din republică.

Pe parcursul perioadei 1988-1997 a funcționat în calitate de Clinică de Ftiziopneumologie în cadrul Institutului de Cercetări Științifice în Medicina Preventivă și Clinică. La data de 15.04.1997 prin ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 62 din 10.04.1997 a fost reorganizat în Institutul de Ftiziopneumologie al Ministerului Sănătății. Conform HG nr. 1142 din 15.10.2004 „Cu privire la comemorarea personalității marcante în domeniul medicinei și al sistemului de sănătate publică Chiril Draganiuc”, IMSP Institutului de Ftiziopneumologie i s-a decernat numele „Chiril Draganiuc”. IMSP Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” este o instituție medicală strategică cu activitate științifico-practică și curativ-profilactică, specializată în epidemiologia, diagnosticul, tratamentul și recuperarea medico-socială a pacienților cu tuberculoză și boli pulmonare nespecifice. Elaborează strategii de dezvoltare, coordonează managementul și evaluează serviciul de ftiziopneumologie, monitorizează implementarea și evaluează realizarea PNCT. Reforma Serviciului de Ftiziopneumologie și a Institutului de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” continuă.

Cuvinte-cheie: Ftiziopneumologie, institut, tuberculoză, epidemiologie

THE INSTITUTE OF PHTHISIOPNEUMOLOGY „CHIRIL DRAGANIUC” - 60 YEARS SINCE ITS FOUNDATION (History pages)

Summary

The formation of the phthisiopneumology service in the present Republic of Moldova is notified at the beginning of the 20th century in 1911. According to the Decision no. 430 from 12.09.1959 of the Council of Ministers of the Soviet Socialist Republic of Moldova, within the Republican Antituberculosis Dispensary, on 01.10.1959, was founded the Moldovan Institute of Scientific Researches in Tuberculosis with a capacity of 100 beds - scientific-practical institution, with the tasks of starting the scientific researches in the field and the implementation in the medical practice of the scientific performances, studying the epidemiological situation of the tuberculosis in the urban and rural environment, perfecting the organizational methods of anti-tuberculosis and early detection of the disease, granting qualified assistance to the anti tuberculosis institutions from the republic.

During the period 1988 - 1997 it worked as a Phthisiopneumology Clinic within the Institute of Scientific Researches in Preventive and Clinical Medicine. On 15.04.1997 by order of the Ministry of Health of the Republic of Moldova no. 62 of 10.04.1997 it was reorganized in the Institute of Phthisiopneumology of the Ministry of Health. According to the GD no. 1142 from 15.10.2004 „On the commemoration of the leading personality in medicine and in the public health system Chiril Draganiuc”, the PMSI the Institute of Phthisiopneumology was given the name „Chiril Draganiuc”. PMSI the Institute of Phthisiopneumology „Chiril Draganiuc” is a strategic medical institution with scientific-practical and curative-prophylactic activity, specialized in the epidemiology, diagnosis, treatment and medico-social recovery of patients with tuberculosis and non-specific pulmonary diseases. It evolves development strategies, coordinates, manages and evaluates the phthisiopneumology service, monitors and evaluates the implementation of PNCT. The reform of the Phthisiopneumology Service and of the Institute of Phthisiopneumology „Chiril Draganiuc” continues.

Key-words: Phthisiopneumology, institute, tuberculosis, epidemiology.

ИНСТИТУТ ФТИЗИОПНЕВМОЛОГИИ „КИРИЛЛ ДРАГАНЮК” – 60 ЛЕТ СО ДНЯ ОСНОВАНИЯ (Страницы истории)

Резюме

Становление фтизиопневмологической службы имеет начало ещё в начале XX века в 1911 году. Решением №. 430 от 12.09.1959 г. Совета Министров Молдавской Советской Социалистической Республики Молдова, на

базе Республиканского противотуберкулезного диспансера 01.10.1959 г. был создан Молдавский научно-исследовательский институт по туберкулезу мощностью в 100 коек – научно-практическое учреждение с задачами: проведение научных исследований и внедрение научных достижений в медицинскую практику, изучение эпидемиологической ситуации по туберкулезу в городских и сельских местностях, совершенствование организационных методов борьбы с туберкулезом и раннего выявления болезни, оказание качественной помощи противотуберкулезным учреждениям республики.

В период 1988-1997 гг. выполнял функцию Фтизиопневмологической Клиники в составе Научно-исследовательского Института Профилактической и Клинической Медицины. Приказом Министерства здравоохранения Республики Молдова (№. 62 от 10.04.1997 г.) 15.04.1997 г. Клиника была реорганизована в Институт фтизиопневмологии Министерства здравоохранения. По Решению Правительства № 1142 от 15.10.2004 г. «О чествовании выдающейся личности в медицине и в системе общественного здравоохранения Кирилла Драганюка», ПМСУ Института Фтизиопневмологии было присвоено имя «Кирилл Драганюк». ПМСУ Институт Фтизиопневмологии «Кирилл Драганюк» является стратегическим медицинским учреждением с научно-практической и лечебно-профилактической деятельностью, специализирующимся на эпидемиологии, диагностике, лечении и медико-социальном реабилитации больных туберкулезом и неспецифическими болезнями легких. Он разрабатывает стратегии развития, координирует, управляет и оценивает деятельность фтизиопневмологической службы, контролирует и оценивает внедрение НПКТ. Реформа Фтизиатрической службы и Института Фтизиопневмологии «Кирилл Драганюк» продолжается.

Ключевые слова: Фтизиопневмология, институт, туберкулёз, эпидемиология

Primele date oficiale despre tuberculoză sunt din timpul creării și funcționării Zemstvei ruse, unitate administrativă apărută acum un secol și jumătate. Primele măsuri adoptate în această privință, prin organizarea în gubernia Basarabia în a. 1912 a unor filiale ale Ligii de luptă cu tuberculoza din întreaga Rusie, filiale care au fost înființate mai întâi la Tiraspol și Chișinău. În perioada 1870–1910 Zemstva din Basarabia a deschis spitale și alte unități de asistență medicală într-o serie de orașe, târguri și sate (ANRM. F. 329, inv. 3, d. 3994). În anul 1911, Adunarea Zemstvei din județul Chișinău a aprobat construirea unui spital în satul Vorniceni (parte a județului respectiv), care a fost finisat în 1915.

Vorniceni. Bloc curativ, anul 1966.

Documentele atestă că, în anul 1926 instituția care, cu statut de spital, deservea mai multe sate din împrejurimi, a fost transformată în Spital pentru bolnavii de tuberculoză, care pe parcursul anilor a fost denumită „Sanatoriul Republican de Tuberculoză din

Vorniceni”, ulterior „Clinica Nr. 2” a Institutului de Ftiziopneumologie.

Evenimentele de la începutul secolului XX, începând cu 1 iunie 1919, toate instituțiile Zemstvei Guberniale din domeniul medicinei au trecut în subordinea Inspectoratului Sanitar al Basarabiei cu sediul la Chișinău. Tuberculoza a continuat să rămână la nivel înalt în toate județele Basarabiei (I. Cornea. Tuberculoza în Basarabia și Chișinău. Elemente statistice și realizări profilactice. Chișinău, 1933. P. 21).

Se căutau căi de ameliorare a situației generale în țară, și în anul 1935, în acest scop a fost fondată la București Liga Națională Antituberculoză, cu filiale în toate județele, o astfel de subdiviziune fiind deschisă și la Chișinău. Există date statistice elocvente, publicate de către Inspectoratul Sanitar al Basarabiei în anul 1938, care prezintă situația epidemică generală din acea perioadă. În urma campaniei sanitare din lunile august-septembrie, în județele Basarabiei au fost depistate 1453 cazuri noi de tuberculoză, județul Lăpușna deținând întâietatea, astfel amplasarea spitalului de profil la Vorniceni, aflat în subordine administrativă a acestui județ, a fost oportună și, cu adevărat, binevenită. (D. Poștarencu. Spitalul de Tuberculoză din Vorniceni. Chișinău, 2008, p. 29).

Sunt insuficiente datele din anii celui de-al Doilea Război Mondial cu privire la situația epidemică a tuberculozei pe teritoriul Basarabiei. Sunt doar unele informații care indică pagubele aduse de bombardamente clădirii fostului Dispensar Antituberculos Republican (DAR) din str. Movilău 6, din Chișinău. În anul 1944 a fost creată o Comisie, în frunte cu medicul L. Sigal, pentru estimarea daunelor pricinuite de război edificiului.

Dispensarul Antituberculos Republican, și-a re-

Început activitatea în luna august 1944. La începutul activității de după război Dispensarul Antituberculos Republican avea un personal de doar 27 colaboratori, inclusiv 9 medici, 6 asistente medicale și 9 infirmiere. Dintre cadrele vechi, pregătite în perioada antebelică, activau specialiști cu școală bună, printre care medicii L. Sigal, C. Șveț, I. Vilderman, E. Sergheeva, I. Erman, I. Gaisiner, I. Sirchis și alții. Din prima promoție de studenți ai ISMC a fost îndreptat în domeniul tuberculozei un număr mare de cadre medicale. Acestea, fiind repartizate prin raioane, s-au încadrat operativ, în calitate de fiziologi, în marea bătălie contra tuberculozei. Dintre acești primi absolvenți, care și-au consacrat ulterior toată viața acestei cauze, merită a fi menționați I. Efimov, E. Coșciug, S. Alpatova, E. Lahno, A. Ursatii, N. Deadcenco, S. Mișcenco, V. Musteață, A. Ursatii, A. Stratienco. I. Efimov, fiind numit medic șef al Sanatoriului Republican de Tuberculoză din Vorniceni, a eficientizat evident activitatea acestei instituții, lărgind spațiile curative, creând condiții normale pentru activitatea științifică a personalului medical.

Blocul de care dispunea la acea oră Dispensarul Antituberculos Republican era destul de modest: două cabinete cu două locuri de lucru pentru consultarea bolnavilor adulți; un cabinet pentru consultarea copiilor; un cabinet pentru chirurg și o sală de operație; cabinetul radiologic; laboratorul de diagnostic; cabinetul de proceduri (manopere); cabinet de explorări funcționale.

Prin Ordinul Nr. 1 din 18.09.1944, I. Vilderman, este numit în funcția de medic șef al Dispensarului, urmat de L. Sigal apoi de I. Erman.

În tratamentul tuberculozei pulmonare, metodele chirurgicale au fost aplicate pentru prima dată în staționarul Dispensarului Antituberculos Republican, de către medicul ftiziochirurg M. Solomonovici, iar din 1949 – și în Sanatoriul Republican din Vorniceni, de către ftiziochirurgul N. Șinder. La etapa inițială se efectuau intervenții chirurgicale în TB pulmonară: toracoplastia, frenicoalcoolizarea, pneumoliza extrapleurală. Din anul 1947 până în 1950 au fost efectuate 743 intervenții chirurgicale.

Anii 1951–1959 au fost o perioadă de vădită înviorare a luptei cu tuberculoza. Numărul medicilor care activau în instituțiile antituberculoase a crescut până la 297 de specialiști, care și-au consacrat cunoștințele și capacitățile luptei împotriva tuberculozei în perioada respectivă, s-au remarcat asemenea personalități ca: N. Zaițeva, Ch. Draganiuc, V. Musteață, A. Stratienco, I. Blumberg, A. Sorochina, S. Șarcova, A. Vilderman, I. Covalencu, E. Finn, I. Zilberman, A. Grinberg, L. Mazler, I. Gorelișeva, etc. Concomitent cu acele activități de profilaxie și tratament, în repu-

blică se efectuau acțiuni importante în vederea perfecționării medicilor fiziologi, precum și a celor din medicina generală, în scopul ca aceștia din urmă să contribuie la lupta antituberculoasă. Către finele anului 1959 în spitale, policlinici, dispensare funcționau 326 cabinete radiologice, era extinsă rețeaua cabinetelor de radiofotografie.

Trebuie de menționat faptul că, timp de 15 ani, Dispensarului Antituberculos Republican a coordonat activitățile antituberculoase la nivel republican. Prin intermediul și cu participarea acestuia au fost întreprinse măsuri semnificative de creare și dezvoltare a serviciului respectiv. Pentru obiectivitate, însă, trebuie să spunem că tot ce se făcea era bine, dar nu era suficient: situația în epidemia tuberculozei continua să rămână o problemă greu de soluționat.

Astfel, agravarea situației epidemice a tuberculozei de la sfârșitul anilor '50 ai secolului trecut a condus la fondarea de urgență unui Institut de Cercetări Științifice în domeniul tuberculozei, fiind o necesitate stringentă pentru organizarea și desfășurarea luptei antituberculoase pe scară republicană. Și acest eveniment important a avut loc la 01.10.1959, prin Hotărârea Nr. 430 din 12.09.1959 a Consiliului de Miniștri al Republicii Moldova, în cadrul Dispensarului Antituberculos Republican, a fost fondat Institutul Moldovenesc de Cercetări Științifice în Tuberculoză cu o capacitate de 100 de paturi, inclusiv secțiile: medicală, chirurgie toracică, dispensar, tuberculoză osteo-articulară, tuberculoză la copii, urologie, cu deschiderea laboratoarelor: clinico-biochimic, bacteriologic, morfopatologic, precum și a vivariului și a farmaciei institutului. La acele începuturi, personalul Institutului includea 46 medici și 100 cadre medicale cu studii medii, inclusiv 9 cercetători științifici și 14 laboranți. Primul director al Institutului a fost numit Vasile Socol, doctor în medicină, (1959–1962).

Având atribuțiile de instituție științifico-practică, institutului i-au fost încredințate sarcini de răspundere: demararea cercetărilor științifice în domeniu și implementarea în practica medicală a performanțelor științifice, studierea situației epidemiologice a tuberculozei în mediul urban și rural, perfecționarea metodelor organizaționale de luptă împotriva tuberculozei și de depistare precoce a maladiei, acordarea ajutorului calitativ instituțiilor antituberculoase din republică (V. Socol, M. Burlacenco, I. Basiul, O. Zdanovici, R. Hersonscaia, T. Jijinova, N. Zaițeva, C. Brădișteanu, N. Iacovlev, A. Babinscaia, O. Mihailova, H. Stolova și alții).

Crearea Institutului de Cercetări Științifice în Tuberculoză a fost un eveniment de importanță istorică pentru rezolvarea problemei complexe, pe care a reprezentat-o pentru o lungă perioadă lupta antitubercu-

Vedere din față (frontispiciu) a blocului central al IFP de pe str. Decebal, 17.
Edificiul a fost dat în exploatare în anul 1956, cu trei ani înainte de fondarea Institutului.

П Р И К А З № 258

Министра здравоохранения Молдавской ССР
г. Кишинев "1" декабря 1959 г.

§ VI

В соответствии с постановлением Совета Министров Молдавской ССР № 430 от 12 сентября 1959 года,

П р и к а з ы в а ю :

1. Организовать в 1 декабря 1959 года на базе Республиканского противотуберкулезного диспансера Молдавский Научно-исследовательский институт туберкулеза.
2. Утвердить структуру и штатное расписание Института /приложения №№ 1 и 2/.
3. Все расходы по содержанию Института включить в смету Республиканского противотуберкулезного диспансера.
4. Клиническими базами Института туберкулеза являются: 4 стационарных отделения Республиканского противотуберкулезного диспансера на 100 коек и 50 коек в тубованитории "Ворничены", в том числе 25 терапевтических и 25 хирургических.
5. В отделениях диспансера, являющихся базой Института, установить нормативы питания в размере 10 руб. 49 коп. на одного больного в день и медикаментов - 11 руб. в терапевтическом хирургическом отделениях и 5 руб. на койкодень в других отделениях.
6. Поручить директору Института тов. Соколу В.Г. совместно с зав. кафедрой организации здравоохранения Кишиневского государственного медицинского института тов. Гехтман М.А. разработать Положение о Молдавском Научно-исследовательском институте туберкулеза и представить мне на утверждение к 10 января 1960 года.

Министру здравоохранения
Молдавской ССР

loasă în RSSM. Pe parcursul anilor '60, grație eforturilor depuse de Guvernul Republicii, a organizării metodice a sistemului sănătății, situația epidemiologică a tuberculozei a fost luată sub control. O atenție sporită se acorda perfecționării și implementării metodelor organizatorice de examen radiofotografic al populației (Iu. Grigoriev, E. Grossman) și dispensarizării științifice argumentate a contingentelor de tuberculoză (A. Stratienco, G. Podolinii). Au fost inițiate și intensificate cercetări în domeniul estimării eficienței tratamentului antituberculos (M. Burlacenco). În legătură cu implementarea pe scară largă a colapsoterapiei, a căpătat o actualitate deosebită determinarea indicațiilor de aplicare a chimiopreparatelor (PAS, INHA, Streptomincina) în tratamentul cazurilor noi

de tuberculoză. În același timp, a devenit o necesitate includerea în tematica cercetărilor a elaborării metodelor și schemelor noi de examinare clinică și tratament antituberculos, evidențierea manifestărilor clinico-radiologice a procesului inflamator specific (L. Fișov, M. Caușanschi, E. Dostovalova), elucidarea importanței clinice și rolului metabolismului preparatelor tuberculostatice în organismul pacientului (V. Grigorean, V. Marin, T. Șincariova, V. Chiroșca, I. Chiroșca), determinarea rolului, rezistenței primare și secundare a micobacteriei în vindecarea clinică a pacientului (N. Luchianov, M. Culcicovschi, P. Grin, E. Finn, V. Balan).

Analiza rezultatelor cercetărilor științifice și observațiilor clinice a demonstrat oportunitatea studierii eficienței remediilor chimioetiotrope și patogenice: rifamicinei, etionamidei, pirazinamidei, glicocorticoizilor și preparatelor anabolice și, de asemenea, terapiei tuberculinoase și tisulare. Deosebit de importantă este problema reacțiilor adverse și intoleranței la anumite preparate, determinarea cauzelor apariției acestor fenomene și studierea influenței acestora asupra funcției hepatice, renale, condiționării dezvoltării diferitor complicații grave (A. Vilderman, Gh. Țîmbalari, R. Busăghina, V. Punga).

Chiar din primii ani postbelici a luat amploare aplicarea tratamentului chirurgical al tuberculozei. Din anul 1947, în Dispensarul Antituberculos au început a fi aplicate pneumotoracele artificiale și toracoplastia (M. Solomonovici, N. Șinder, E. Șleimovici), iar din anul 1955 – frenico-etilizarea, pneumoliza extrapleurale, cavernotomia, exereza pulmonară (N. Șinder).

În tuberculoza osteo-articulară, de rând cu chimioterapia complexă, din anul 1959 au început a fi aplicate metodele chirurgicale de tratament (E. Coșciug, I. Lisogorschi, E. Mârzac, V. Stepanov, Gh. Croitoru, S. Pâslaru). La faza inițială a aplicării colapsoterapiei,

Anul 1965. Imagine de epocă; ei au fost primii după război, care au desfășurat o aprigă luptă antituberculoasă - în prim-plan, I. Basiul, L. Sigal, R. Hersonscaia, E. Lahno, E. Chrpaci ș.a.

din cauza apariției unui șir de complicații în procesul de producere a pneumotoracelui artificial, s-a impus necesitatea înlăturării aderențelor pleurale, fapt care a dus la creșterea considerabilă a eficienței tratamentului și vindecării tuberculozei pulmonare cronice, în special în asociere cu chimioterapia. Pe parcursul aplicării intervențiilor chirurgicale pe fundalul chimioterapiei s-au evidențiat posibilitățile de extindere a indicațiilor de administrare a acestora în procesele răspândite și cu complicații în special la pacienții cu gravitate sporită. Analiza observațiilor clinice a demonstrat efectul pozitiv al intervențiilor chirurgicale în asociere cu medicația antituberculoasă, la 70-90%

din cazuri în corelație cu gravitatea procesului. Un aport esențial la creșterea eficienței indicațiilor și implementarea în practica medicală a diverselor metode de exereză în tuberculoza distructivă au adus: N. Șinder, E. Șleimovici, Ch. Draganiuc, E. Cunițchi, D. Gulea, Gh. Groza, P. A. Cibotaru, P. Gh. Cibotaru, V. Cunițchi).

În scopul ridicării nivelului de cunoștințe științifice și de pregătire a fiziologilor de calificare superioară, în anul 1960 a fost creată Societatea Științifică a fiziologilor, la ședințele căreia se puneau în discuție atât performanțele științifice în lupta antituberculoasă, cât și implementarea metodelor noi de tratament an-

1966. În timpul unei intervenții chirurgicale cu medicii E. Șleimovici, E. Cunițchi, R. Cernîșova ș. a.

tituberculos. Pentru pregătirea calitativă în domeniu a personalului studios şi a cadrelor medicale de calificare înaltă, în anul 1962, pe lângă Institutul de Stat de Medicină din Chişinău a fost creată Catedra de fiziologie, în cadrul căreia a activat o cadre ştiinţifice aflate în tangenţă directă cu Institutul de Ftiziopneumologie: V. Socol, V. Ţurcan, A. Ustian, V. Rotari, M. Culcicovschi, A. Zbanţ, I. Covalencu, T. Gonţa, L. Chiriac, V. Derjavin, A. Cardaniuc, S. Curocichin.

1964. Colectivul incorpore a secţiei Chirurgie Toracică; în centru - chirurgul N. Şinder, pe plan secund, stânga - chirurgul E. Cuniţchi.

În anii '60 ai secolului trecut tuberculoza, constituia o problemă stringentă a societăţii şi a serviciului ocrotirii sănătăţii. În anii 1958–1962 anual se înregistra 7,3-8,3 mii cazuri noi de tuberculoză, 257,8 la 100 mii de locuitori.

Această situaţie îngrozitoare a şi dictat necesitatea de a elabora şi aproba Hotărârea Guvernului Nr. 507 din 23 noiembrie 1960 „Cu privire la măsurile de reducere a incidenţei tuberculozei”. Eforturile depuse de către Ministerul Sănătăţii, de către serviciul medico-sanitar şi, în special, de către Institutul de Cercetări Ştiinţifice în Tuberculoză, au contribuit la reducerea semnificativă a morbidităţii cauzate de tuberculoză în perioada imediat următoare. Astfel, în anul 1971, incidenţa a constituit 95,8, iar prevalenţa 485,2 şi mortalitatea – 10,3 la 100 mii de locuitori.

În anul 1963 au fost create încă două secţii medicale, s-a ameliorat starea tehnico-materială a laboratoarelor de bacteriologie, biochimie şi de diagnostic clinic. Au fost create cabinete de oftalmologie, stomatologie, bronhoscopie, fizioterapie şi farmacie. Lărgirea spaţiilor de consultaţie a dus la creşterea numărului de pacienţi din localităţile rurale şi urbane, cât şi la creşterea calităţii diagnosticului, tratamentului şi observării. Aceasta a permis obţinerea rezultatelor ştiin-

1973. La o întrunire republicană a fiziologilor. În prim-plan, dreapta, medicii D. Gulea, M. Cauşanschi, Gh. Ţîmbalari, L. Burinschi, A. Moscovciuc.

Colectivul catedrei, anul 1981. În prim-plan Vasile Socol, șef catedră.

țifice performante și creșterea calității tratamentului pacienților (V. Rotaru, 1966–1972). Au fost obținute succese în ameliorarea indicilor epidemiologici ai tuberculozei în republică. Datele statistice reprezintă o dovadă clară a acestui fapt. Către anul 1970, comparativ cu anul 1960, s-a obținut scăderea incidenței tuberculozei de 2,7 ori, inclusiv la copii – de 10 ori, iar cea a prevalenței – de 1,9 ori și a mortalității prin tuberculoză – de 2,9 ori. Pentru a spori calitatea diagnosticului și a tratamentului tuberculozei bacilifere în republică au fost create 38 de laboratoare bacteriologice, inclusiv 4 interraionale.

Toate aceste rezultate, obținute în răstimpul unui deceniu de intensificare a luptei antituberculoase vin să confirme acele capacități inepuizabile, organizatorice și profesionale, ale miniștrilor ocrotirii sănătății de atunci, E. Discalenco și N. Testemițanu, care au știut a canaliza lucrurile în albia obținerii neabătute a unor rezultate concrete și îmbucurătoare.

Eficacitatea tratamentului TB a avut o evoluție favorabilă în anul 1975 – închiderea cavelor la cazurile noi de tuberculoză a constituit 73,5% (în 1970 – 65,1%), debacilarea – 89,4% (în 1970 – 78,3%). În IFP, în această perioadă, au fost efectuate cercetări științifice în domeniul perfecționării măsurilor profilactice diferențiate, a diagnosticului diferențial și tratamentului TB, ameliorării eficacității tratamentului în staționare și prevenirea cronicizării tuberculozei, o dezvoltare evidentă au cunoscut și investigațiile bronhologice și explorările funcționale respiratorii. Între anii 1976–1980 a fost înregistrată, în continuare, o ameliorare a principalilor indici epidemiologici.

Nicolae Testemițanu, anul 1976.

Chiril Draganiuc
director al Institutului de Cercetări Științifice
în Tuberculoză în perioada 1972-1974, ministru al Sănătății din RSS Moldovenească (1974-1990).

În anul 1977, la baza Institutului, în clinica Nr. 2 Vorniceni, a fost organizat Simpozionul Unional pe diagnosticul microbiologic al tuberculozei. În anul 1979, în Chișinău a avut loc Congresul al IX Unional

Participanți la al II-lea Congres Național de Ftiziopneumologie, Chișinău, 4-5 decembrie, 1991.

al Ftiziopneumologilor pe problemele de control al tuberculozei, fapt care incontestabil poate fi calificat drept recunoaștere a performanțelor științifice și practice ale serviciului de ftiziopneumologie al republicii.

La începutul anului 1981, crește rolul examinărilor bacteriologice, erau în stare funcțională 6 laboratoare interraionale, timp de cinci ani s-a mărit de 2 ori numărul examenelor sputei la MBT prin cultură, atingând cifra de 500 726. Pe parcursul agravării situației a fost elaborat Programul Național de control și profilaxie a tuberculozei, care prevede aplicarea măsurilor sociale și medicale, îndreptate asupra profilaxiei specifice, depistării și tratamentului tuberculozei conform recomandărilor OMS (Materialele Conferinței a IX-a., Chișinău, 1999).

O însemnătate deosebită în controlul tuberculozei a fost și organizarea pregătirii și dezvoltarea serviciului de ftiziopediatrie. Primii medici în serviciul curativ-profilactic și organizatorico-metodic în lupta cu tuberculoza la copii au fost: B. Kononova, A. Cacliughina, M. Meerguz. În anii ,60–70, staționar pentru copii a fost Spitalul de tuberculoză din Chișinău, unde activau pediatri-ftiziologi cu experiență, precum L. Chiriac, C. Boxan, V. Cebotari și alții. Din anul 1988, la baza Institutului funcționau două secții pentru copii, unde erau internați copii din mun. Chișinău și din întreaga republică. În secția respectivă

erau amenajate paturi și pentru bolnavii cu meningită tuberculoasă.

În anii '70-80 ai secolului trecut, în secția de copii au activat ftiziopediatree: A. Danilova, E. Dodis, I. Tretiacova, C. Iavorschi, V. Bolotnicova. Din anul 1976 și până în 1988, la baza Institutului de Cercetări Științifice în Tuberculoză (clinica Nr. 3 din str. Academiei, 11) a funcționat secția de copii cu o capacitate de 85 de paturi (șef secție A. Danilova, medic de calificare superioară și unul dintre primii specialiști în tuberculoză la copii din Moldova). În acei ani, serviciul ftiziopediatric era dotat cu mai multe sanatorii de tuberculoză, inclusiv pentru copii – „Coșari”, „Târnova”, „Rudi”, „Cornești”, „Căpriana”, „Ceadâr-Lunga” și unul pentru adolescenți „Dubăsari”.

În anul 1976 I. Presnova este numită specialist principal ftiziopediatru și cercetător științific superior. S-a preocupat îndeosebi de perfecționarea formelor de asistență antituberculoasă copiilor, implementarea tehnologiilor contemporane în domeniul profilaxiei tuberculozei (vaccinarea și revaccinarea BCG, tuberculino-diagnosticul planic în masă). În anul 1977, prin ordinul MS, în scopul realizării sarcinilor stabilite a fost organizată clinica Nr. 3, în care au fost desfășurate secțiile de tuberculoză a copilului și adolescentului. Aceste secții au fost dotate cu utilaj medical modern, fiind create condiții optime pentru asistența consultativă a pacienților copii, adolescenți și adulți din mediile rurale și urbane. În secția de tu-

Moment festiv, la o serbare în anul 1976, (de la stânga la dreapta) I. Presnova, R. Polonscaia, V. Degteariov, G. Iunacovscaia, S. Pecarscaia.

berculoză urogenitală se efectua tratamentul chirurgical în asociere cu cel conservator. Sectorul consultativ avea sarcinile de dispensarizare, cât și de tratament antituberculos, inclusiv al copiilor și adolescenților la nivel republican (A. Stratienco, N. Guțu, I. Presnova, C. Iavorschi, N. Deadcenco, L. Tcacenco).

Asistența antituberculoasă pentru copii în republică este acordată de către ftiziopneumologi. Problemele principale, care stau în fața serviciului de ftiziopediatrie ale Institutului în prezent sunt: tratamentul tuberculozei la copii în conformitate cu recomandările OMS; asigurarea diagnosticului calitativ, imunoprofilaxia; profilaxia medicamentoasă, monitorizarea situației epidemiologice a tuberculozei la copii.

În anii '60–70 a fost inițiată implementarea în practica medicală a unui șir de chimiopreparate noi și remedii adjuvante, în special a preparatelor hormonale și anabolice, a medicației tisulare. Concomitent, în conformitate cu prevederile planului, au fost inițiate mai multe cercetări științifice direcționate (A. Vilderman, V. Punga, Gh. Țîmbalari, Ch. Draganiuc, N. Tricolici, R. Busâghina, E. Finn, N. Elașcu). În legătură cu aceasta, prin Ordinul MS Nr. 24. din 06.1972, clinica Institutului a fost comasată cu Sanatoriul Republican din Vorniceni într-o instituție unică cu o capa-

citate de 700 de paturi, care includea 29 subdiviziuni clinice și științifice cu 1100 de colaboratori, inclusiv 85 de cercetători științifici, 140 de medici, 375 cadre medii. Director al acestei instituții a fost numit fostul director al Sanatoriului Republican din Vorniceni, specialistul cu renume în domeniu, Chiril Draganiuc, pe atunci doctor în medicină. Dumnealui s-a aflat doar doi ani (1972–1974) la conducerea Institutului, dar urmele lăsate au fost suficient de semnificative. O atenție deosebită se acordă problemei dispensarizării pacienților cu tuberculoză și patologie pulmonară nespecifică, Institutului fiindu-i trasate direcții noi în domeniul cercetărilor aplicative și fundamentale, elaborării metodelor și schemelor de medicație antituberculoasă. Fiind în funcția de ministru al Sănătății, dl. Ch. Draganiuc, timp de 16 ani, a considerat problema luptei contra tuberculozei ca fiind una prioritară, întreprinzând, prin urmare, măsurile de rigoare vis-à-vis de această problemă.

În anul 1988 a fost instituit Institutul de Cercetări Științifice în Medicina Preventivă și Clinică (Hotărârea MS Nr. 174, din 11.03.1988) prin comasarea institutelor științifice de profil: INCȘ Igienă și Epidemiologie, INCȘ în Tuberculoză, INCȘ în Cardiologie, INCȘ în Oncologie, ulterior, la data de 15.04.1997

Vorniceni. Bloc curativ construit în anul 1970.

prin ordinul Ministerului Sănătăți al Republicii Moldova nr. 62 din 10.04.1997 a fost reorganizat în Institutul de Ftiziopneumologie al Ministerului Sănătății, și la 25.11.2003, prin ordinul MS nr. 329 – reorganizat în *Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie*.

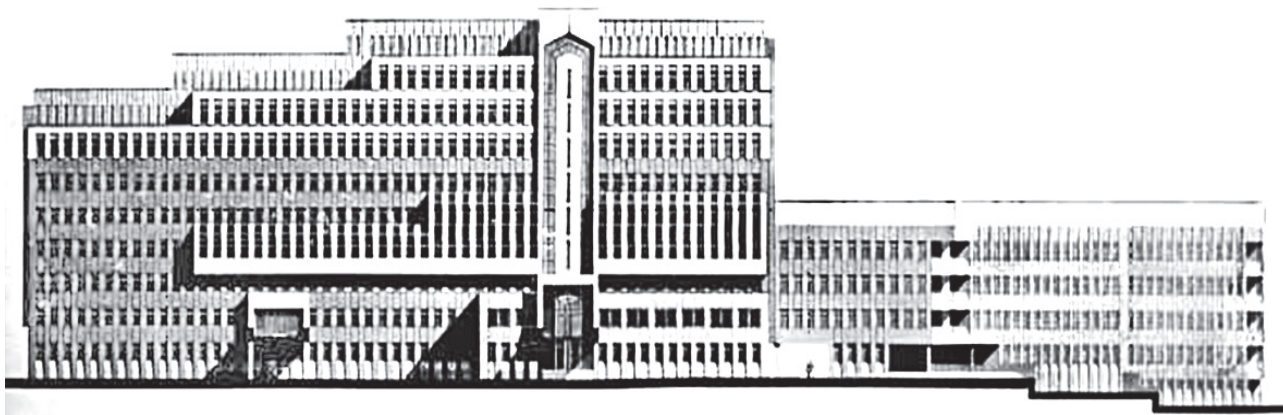
Conform HG nr. 1142 din 15.10.2004 „Cu privire la comemorarea personalității marcante în domeniul medicine și al sistemului de sănătate publică Chiril Draganiuc”, Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul de Ftiziopneumologie i s-a decernat numele

„Chiril Draganiuc” – Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” – instituție medicală strategică cu activitate științifico-practică și curativ-profilactică, specializată în epidemiologia, diagnosticul, tratamentul și recuperarea medico-socială a pacienților cu tuberculoză și boli pulmonare nespecifice.

Anual acordă asistență medicală specializată la peste 35000 de pacienți cu tuberculoză și afecțiuni nespecifice ale aparatului respirator. În cadrul instituției sunt desfășurate 7 laboratoare științifice, secția Con-

1973. (de la stânga la dreapta) I. Basiul, Iu. Rehovețchi, M. Culcicovschi, V. Marin, Ch. Draganiuc, Gh. Țîmbalari, V. Punga.

Schema Institutului de Ftiziopneumologie (str. C. Vîrnav, 13) (trustul de construcții „Grajdanstroj”,).

sultativă, 6 secții clinice, inclusiv pentru tratament chirurgical, secția ATI, secția Reabilitare medicală, Serviciul Transfuzie a sângelui, Serviciul Diagnostic, Morfopatologie, Departamentul de coordonare a PNCT, Laboratorul Național de Referință, Laboratorul de Referință, Farmacia și Depozitul Farmaceutic,

amplasate în Chișinău și clinica Vorniceni (Strășeni) cu Blocul curativ Nr. 1, construit în 1915, și blocul nr. 2 în 1970, ulterior reconstruite, pentru îngrijirea și tratamentul pacienților cu tuberculoză multidrogrezistentă, în conformitate cu standardele OMS.

Blocul curativ nr. 1 Vorniceni.

Blocul curativ nr. 2 Vorniceni.

Obiectivele majore ale instituției sunt: sporirea accesibilității populației la asistența medicală de performanță; asigurarea asistenței medicale specializate de ambulatoriu și spitalicești pentru cazurile medicale complexe; asigurarea continuității în acordarea asistenței medicale populației și interacțiunii cu toate instituțiile medico-sanitare din teritoriul deservit în vederea asigurării satisfacției pacientului pentru serviciile medicale acordate; elaborarea strategiilor de dezvoltare și consolidare ale serviciului de ftiziopneumologie; coordonarea activităților de monitorizare și evaluare a serviciului de ftiziopneumologie; elaborarea, coordonarea, monitorizarea implementării și evaluarea realizării Programului național de control al tuberculozei; asigurarea suportului consultativ-metodic în realizarea asistentei medicale integrate; acordarea asistenței medicale specializate, diagnosticul, tratamentul și reabilitarea bolnavilor cu tuberculoză și boli nespecifice ale aparatului respirator; îmbunătățirea calității serviciilor medicale prin ameliorarea nivelului profesional și tehnologic, orientat spre asigurarea securității pacientului și respectării drepturilor acestuia; acordarea unor servicii educațional-informativ populației în domeniul tuberculozei și bolilor nespecifice ale aparatului respirator; efectuarea cercetărilor științifice în conformitate cu direcțiile principale ale activității științifice, implementarea rezultatelor cercetărilor științifice în practică a rezultatelor benefice.

Elena Tudor,
dr. în șt. med., conf. cercetător, membru-coresp. al AȘMM
Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”